

О томе како ће се објављивање америчких тајних података преко Викиликса одразити на америчку спољну политику, будућу улогу дипломатије и њених настојања, говори сарадник вашингтонског центра “Вудро Вилсон”, Џон Ситилидис.

Ситилидис: “Објављивање америчких дипломатских телеграма од стране Викиликса представља веома незгодну ситуацију за САД и стратешки ударац за америчку дипломатију у смислу њене способности да чува тајна и поверљива документа. Међутим, испоставило се да многи елементи ове епизоде имају и значајне користи. Објављивање тајних докумената је допринело унапређењу консензуса о обуздавању иранског нуклеарног програма имајући у виду парадоксалну подршку бројних сунитских, арапских држава у близини Ирана, које су изразиле забринутост и изјасниле се против нуклеарног програма те земље одлучније од, рецимо, САД или Израела. Саудијска Арабија је, на пример, експлицитно захтевала да се “одруби глава иранске змије”. Оно што је од великог значаја је сазнање да су бројне земље у сагласности са САД у погледу иранског нуклеарног програма и да ми у том погледу нисмо тако изоловани као што се мислило. Иначе, САД би у овом моменту требало да преиспитају како да се овакве афере спрече у будућности. То би могло да почне извођењем пред војни суд војника Бредлија Менинга, који је наводно доставио тајне податке Викиликсу.”

Глас Америке: Ефективно дипломатско партнерство налаже безбедну и неометану комуникацију и поверење. Викиликс је поткопао оба ова начела. Шта се сада може учинити?

Ситилидис: “У ери револуционарних технолошких достигнућа, биће све теже да се сачувају тајна документа у светлу нашег демократског и отвореног друштва. Слободна и отворена размена информација унутар администрације и са савезничким земљама, посебно у погледу тероризма, од велике је важности. Пре свега, на људском плану, морају се онемогућити они који би украли или тајно доставили поверљиве податке своје земље и ставили их на располагање непријатељским земљама. Акт војника Менинга, по мени, представља издајнички чин и у његовом случају би требало упутити јасну поруку да су такви поступци потпуно неприхватљиви и да ће бити тешко кажњени. Што се тиче Џулиана Асанжа из Викиликса верујем да се не може много учинити. Он је једноставно

инструмент преко кога је објављена тајна документација. Међутим, ако предузмете легалне мере против Асанжа, шта би нас онда спречило да се подигну оптужнице против “Њујорк тајмса “ или “Вашингтон поста” за објављивање тајних информација, што је учињено током Бушове администрације. Акција против Викиликса могла би да представља издају америчких вредности и правних принципа, и ту се мора бити веома опрезан. Криминални чин је у ствари почињен крађом тајних докумената и у томе лежи кључни проблем.”

Глас Америке: Да ли ће “тајна дипломатија” и достојанствена дипломатска професија остати ствар прошлости?

Ситилидис: “Дипломатија ће остати веома важан елемент у вођењу иностране политике наше земље. Овакве афере могу да имају велики утицај на друштва, владе, међународне односе, трговину, итд., укључујући благостање наших грађана. Због свега тога, дипломатија остаје високо цењена и одговорна професија. За многе Американце нема веће части него да представљају своју земљу. Међутим, познато је да дипломатске активности обухватају прикупљање информација из отворених, а понекад и не тако отворених извора, да би се помогло да земља донесе боље одлуке. Без обзира да ли су у питању америчке или друге дипломате, та професија понекад обухвата елементе недефинисаних и непријатних активности. Ипак, дипломатија је суштински део вештине вођења државних послова у САД и широм света.

(VOA)